

Source sheet for TGS #18 "The Second Temple, the Greeks, and the Oral Law"

- (א) והצפיר השעיר מלך יון, הוא המלך הראשון – הוא אלכסנדר מוקדון שמלך יב שנה. עד כאן היו הנביאים מתנבאים ברוח הקודש, מכאן ואילך: הט אזנך ושמע דברי חכמים! (סדר עולם רבה פרק ל)
- (ב) הנבואה ליוותה את אנשי בית שני במשך ארבעים שנה, על ידי הזקנים שזכו לסיוע של השכינה שהיתה בבית ראשון, כי הנבואה הנרכשת הסתלקה עם הסתלקות השכינה (כוזרי מאמר ג סימן סה)
- (ג) אלו חמשה דברים שהיו בין מקדש ראשון למקדש שני... שכינה ורוח הקודש (יומא כא ע"ב)
- (ד) משמתו נביאים האחרונים, חגי זכריה ומלאכי, נסתלקה רוח הקודש מישראל... כי אתא לקמיה דרבי יוחנן אמר ליה... לא הוה שכינה שריא במקדש שני דכתיב יפת אלקים ליפת וישכון באהלי שם, אע"ג דיפת אלקים ליפת אין השכינה שורה אלא באהלי שם (יומא ט ע"ב)
- (ה) רשב"ג אף בספרים לא התירו שיכתבו אלא יוניתי. אמר רבי יוחנן מ"ט דרשב"ג? אמר קרא יפת אלקים ליפת וישכון באהלי שם. דבריו של יפת יהיו באהלי שם... יפיותו של יפת (מגילה ט ע"ב)
- (ו) כך אמר רבי עקיבא בשם רבי אליעזר הגדול... מיום שנברא העולם עד שנבנה הבית האחרון תורה ניתנה, אבל הדרה ויקרה כבודה וגדולתה ותפארתה אימתה פחדתה ויראתה עושרה וגאוותה וגאונה זיעתה... לא ניתנו עד שנבנה הבית האחרון ולא שרתה בו שכינה. עמדו ישראל לשפוך תרעומת לפני אביהם שבשמים... וזו תשובת אביהם שבשמים... אמרו משאלותיכם וניתנו לכם ותאות נפשכם מיד תעשה כי אין עת כעת הזאת ואין זמן כזמן הזה... אני יודע מה אתם מבקשים ולבי הכיר מה אתם מתאווים, תורה מרובה אתם מבקשים והמון תלמוד ורוב שמועות לשאול הלכה אתם מצפיין ולהמון רזי אתם מחמדים... להשיב ישיבות... לפרש בהם איסור והיתר לטמא בהם את הטמא לטהר בהם את הטהור להכשיר בהם אח הכשר לפסול בהם את הפסול...
- לא קיבלו עליהם אבותינו לשום אבן על אבן בהיכל יי עד שכפו למלכו של עולם ולכל משרתי ונזקק להם וגילה להם סודה של תורה... מיד הופיע רוח הקודש ממבוי השלישי אשר בבית ה', כי לא ירדה ולא שרתה שכינה בבית קודש הקדשים מפני הגזירה... ועל אותה שעה הוא אומר גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון [חגי ב ט] וכו' (היכלות פרקים כז-כט)
- (ז) דברים שלא נגלו למשה נגלו לרבי עקיבא וחבריו (במדבר רבה יט ד)
- (ח) דתושבע"פ... וזה התחיל מאנשי כנה"ג ואז התחיל זה לעומת זה חכמה יוניתי (פרי צדיק חנוכה)
- (ט) ובהתחלת התגלות החכמה דתורה שבעל פה היתה גם כן התחלת התגלות החכמה חיצונית דזה לעומת זה, המן וחכמיו לעומת אנשי כנסת הגדולה שהם שורש התחלת חכמת תורה שבעל פה ובא הוא לקטרג להשמיד הכל בטענה כי גם הם אינם יראים, וישנים מהתורה ומצוות, ואריסטו ראש לחכמי יון היה בזמן שמעון הצדיק משירי אנשי כנסת הגדולה והוא בימי אלכסנדר מוקדון ראש מלכות יון כנודע, וממנו התפשטות חכמת יוניתי וגזירותיהם שהחשיכו עיניהם של ישראל היינו עיני העדה הם הסנהדרין, חכמי תורה שבעל פה, שהאפילו חכמתם על ידי חכמות המזוהמות שלהם (פוקד עקרים יט)

ז) ונבואה בישראל, ומשנסתלקה והתחיל תורה שבעל פה התחיל גם כן אצלם חכמת יונית שהיא חכמה אנושית, כי התחלת אנשי כנסת הגדולה היתה בתחלת מלכות יון שאז היתה חתימת הנבואה (רסיסי לילה נו)

יא) דחכם עדיף מנביא ועיין שם ברמב"ן דיכול להשיג מעמקים יותר וכידוע מהאריז"ל שהגיד דברים בעולמות עליונים שכפי דעת עצמו הוא למעלה מהשגת כל הנביאים ואפילו השגת משה רבינו ע"ה כנודע להוגי בכתבי האריז"ל אלא שהם השיגו דרך ראייה ואי אפשר לראות בעולם הזה יותר כפי התלבשות גופניות בעולם הזה, דעל כן דבריהם נתנו לכתוב בלבוש גמור בעולם הזה, אבל הוא השיג דרך השגה בשכל שזהו השגת רוח הקודש כמו שכתב רמב"ן שם ושלא דרך ראייה אפשר להשיג הרבה, וזה מה שאמרו... דמשה רבינו ע"ה לא הבין דברי רבי עקיבא... דראתה עינו של רבי עקיבא מה שלא ראה משה רבינו ע"ה, ואף דלא קם כמוהו היינו מצד השגתו דרך ראייה ולו נתגלה גם כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ואפילו מה שרבי עקיבא עתיד לחדש, אלא שהכל היה התגלות נבואה דרך ראייה ולא דרך השגה שכליות כמו שמשיגים אותם המחדשים הדברים שדבר זה לא ניתנו לכתוב כי דבר זה אי אפשר להלביש בכתב כלל רק מה שלב חכם ישכיל פיהו ועיקר ההשגה הוא סוד נעלם בלב המשיג (שם)

יב) אע"פ שניטלה נבואה מן הנביאים שהוא המראה והחזון, נבואת החכמים שהוא בדרך החכמה לא ניטלה אלא יודעין האמת ברוח הקודש שבקרבם (רמב"ן ב"ב יב ע"א)

יג) משמת שמעון הצדיק... נמנעו אחיו הכהנים מלברך בשם (יומא לט ע"ב)

יד) ואילו השם שאותיותיו יוד, הא... לא ידועה לו גזרה מפורסמת... אולי הוא מורה – על פי הלשון שממנה לא מצוי אצלנו היום אלא הדבר המועט ביותר... (מו"נ ח"א פס"א)

טו) בימי בית שני צץ המינות בישראל (הלי עבודת יוה"כ פ"א)

טז) בתלתא בתשרי בטילת אדכרתא מן שטרייא שגזרה מלכות יון גזרה שלא להזכיר שם שמים על פיהם, וכשגברה מלכות חשמונאי ונצחום התקינו שיהו מזכירין שם שמים אפילו בשטרות, וכך היו כותבים "בשנת כך וכך ליוחנן כהן גדול לא-ל עליון," וכששמעו חכמים בדבר אמרו למחר זה פורע את חובו ונמצא שטר מוטל באשפה וביטלום, ואותו היום עשאוהו יו"ט (ר"ה יח ע"ב)